

**Комунальний заклад вищої освіти
«Дніпровська академія музики» Дніпропетровської обласної ради»**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ВСП «Фаховий музичний
коледж» КЗВО «Дніпровська
академія музики» ДОР»

Олена ПОТОЦЬКА
«29» серпня 2025 року

**СИЛАБУС
НОРМАТИВНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«КЛАС АНСАМБЛЮ»**

“Фортепіано”

Освітньо-професійний ступінь – Фаховий молодший бакалавр
Галузь знань – В Культура, мистецтво та гуманітарні науки
Спеціальність – В5 Музичне мистецтво
Освітньо-професійна програма – «Музичне мистецтво»

Д н і п р о

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Дисципліна «Клас ансамблю» входить до циклу обов'язкових дисциплін циклу професійної та практичної підготовки. Процес вивчення дисципліни «Клас ансамблю» спрямований на :

- ознайомлення студентів зі специфікою ансамблевого виконавства як у фортепіанному дуеті так і у складі фортепіано з іншими інструментами (смичковими, духовими, тощо);
- формування навичок виконавської інтерпретації музичних творів різних культурно-історичних епох, розуміння їх жанрової та стильової естетики.

КОМПЕТЕНТНОСТІ.

У межах цього курсу здобувачі освітньо-професійного ступеню «Фаховий молодший бакалавр» формують інтегральну, загальні та спеціальні компетентності, передбачені освітньо-професійною програмою «Музичне мистецтво».

Інтегральна компетентність (ІК)

ІК Здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері музичного мистецтва або у процесі навчання, що вимагає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії музики, історії мистецтва, музичного виконавства та педагогіки, та може характеризуватися певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 8 Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

Спеціальні компетентності (СК)

СК 2 Здатність демонструвати достатній рівень виконавської майстерності.

СК 3 Здатність відтворювати художньо-образний зміст музичного твору у виконавській діяльності.

СК 4 Здатність використовувати спеціалізовані знання з теорії, історії та методології музичного мистецтва.

СК 5 Здатність демонструвати професійні навички та уміння в музично-теоретичний/виконавській/педагогічній/ /організаційно-творчій діяльності.

СК 7 Здатність самостійно організовувати та провадити індивідуальний та/або колективний репетиційний процес у професійній діяльності.

СК 8 Здатність оперувати професійною термінологією.

СК 9 Здатність застосовувати інтегровані знання з інших видів мистецтва в професійній діяльності.

СК 11 Здатність відслідковувати і оцінювати власний прогрес та досягнення у професійній сфері, проявляти критичну самосвідомість.

СК 12 Здатність здійснювати міжособистісну та соціальну взаємодію для досягнення професійних цілей.

СК 13 Здатність презентувати результати своєї творчої /педагогічної/організаційно-творчої діяльності перед аудиторією з урахуванням її специфіки.

СК 14 Здатність до професійної самореалізації.

ТРИВАЛІСТЬ КУРСУ. Для здобувачів на основі базової середньої освіти: кількість кредитів ЄКТС — 5, Курси III — IV, Семестри V — VIII (V-VI фортепіанний ансамбль, VII-VIII камерний ансамбль), загальний обсяг — 150 годин, з них індивідуальних — 71 години, самостійних — 79 годин.

Для здобувачів на основі повної загальної середньої освіти: кількість кредитів ЄКТС — 4, Курси II — III, Семестри III — VI (III-IV фортепіанний ансамбль, V-VI камерний ансамбль), загальний обсяг — 120 годин, з них індивідуальних — 71 години, самостійних — 49 годин.

МЕТОЮ навчальної дисципліни «Клас ансамблю» є поетапна професійна підготовка висококваліфікованих фахівців-ансамблістів, які протягом свого навчання повинні оволодіти педагогічною та виконавською майстерністю, необхідною для самостійної творчої діяльності як артистів фортепіанного та камерного ансамблів.

2.4. Програмні результати навчання (РН):

РН 3 Грати на музичному інструменті/співати артистично, технічно, осмислено відтворюючи художньо-образний зміст музичного твору відповідно до його стилевих особливостей.

РН 4 Читати та відтворювати нотний запис тексту музичного твору.

РН 6 Визначати зміст, форму, жанрово-стильові особливості музичного твору як на слух, так і при вивченні нотного тексту.

РН 12 Проводити індивідуальний та/або колективний репетиційний процес у виконавській/освітній/організаційно-творчій діяльності (відповідно до освітньо-професійної програми).

РН 15 Позитивно сприймати конструктивні критичні зауваження фахівців щодо своїх навчальних та творчих результатів і використовувати їх для власного професійного розвитку.

МІСЦЕ ДИСЦИПЛІНИ В СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНІЙ ПОСЛІДОВНОСТІ

Дисципліна «Клас ансамблю» вивчається протягом двох останніх років навчання. Для набуття практичного досвіду з предмету необхідні знання, отримані на попередньому освітньому рівні (музичної школи) та перших двох курсах (першого – за умови повної загальної середньої освіти) музичного коледжу. Курс фортепіанного ансамблю безпосередньо пов'язаний з такими дисциплінами як «Оркестровий/Хоровий клас», «Виконавська практика», тощо.

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ. Заняття з дисципліни «Клас ансамблю» будуються на основі індивідуальної програми навчання, послідовно розробленої викладачем даного навчального курсу, що формується з урахуванням індивідуальних можливостей студента та завдань, які ставляться перед ним. Кожного семестру протягом двох років навчання здобувач повинен опанувати певну кількість (визначається цикловою комісією) різних за жанрово-стильовими характеристиками творів. В робочих програмах, що зберігаються на циклових комісіях, вказані орієнтовні програми тематичних блоків, які є обов'язковими.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Дисципліна «Клас ансамблю» реалізується у вигляді аудиторних занять та самостійної роботи здобувачів фахової передвищої освіти.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

1. У процесі роботи над художньо-навчальним матеріалом:
 - словесні (бесіда, пояснення);
 - наочні (ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження);
 - практичні (індивідуальна гра на інструменті).
2. За організаційним характером навчання:
 - методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності;
 - методи контролю та самоконтролю у навчанні;
 - бінарні (поєднання теоретичного та практичного) методи навчання.
3. За логікою сприймання та засвоєння навчального матеріалу:

- індуктивно-дедукційні,
- репродуктивні,
- проблемні,
- інтерпретаційні,
- постановочно-аналітичні.

ФОРМИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ. Контрольні заходи проводяться у форматі семестрового та підсумкового контролю і проводяться у формі сольних виступів. Вимоги до контрольних заходів розробляються цикловими комісіями.

До основних форм семестрового та підсумкового контролю відносяться: презентація анотацій та прослуховування індивідуальних програм, що проводиться з метою оцінки результатів навчання за семестр.

ПОЛІТИКА КУРСУ («Правила гри»). Курс передбачає аудиторну та самостійну роботу. Середовище на занятті є творчим, відкритим до конструктивної критики. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Під час роботи над завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності. Пропуски занять здобувачами припустимі тільки з поважних причин та підлягають відпрацюванню.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Бурган І. О. Комунікативні та діалогічні особливості концерту для двох фортепіано з оркестром: теоретико-культурологічні аспекти: дис. на здобуття ступеня доктора філософії: 20.10.2021/ Національна музична академія України імені П. І. Чайковського. Київ, 2021. 201с.
- 2.Ткаченко Т.В., Шумська О.О. Підготовка студентів-ансамблістів до концертного виступу. Вісник Університету імені Альфреда. Серія «Педагогіка і психологія». Педагогічні науки.. 2020. № 1(19). с.308-311
3. Лобода О.В. Робота з ансамблем в класі фортепіано. Концепція та результативність. Методичні рекомендації.м.Київ.2025р. 27 с.
4. Сяосі Лю. Особливості програмних заголовків китайських дуетів для фортепіано та традиційних інструментів. Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку. 2022. № 40. с. 104–110.

5. Куришев Є. В. Розвиток жанру фортепіанного ансамблю в культурно-історичному дискурсі. Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв : наук. журнал. 2023. № 2. с. 187–192.
6. Сердюк Я. О. Камерні твори Аманди Майєр в контексті європейського романтизму. Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти: зб. наук. ст. Вип. 56. м. Харків. нац. ун-т мистецтв імені І. П. Котляревського ; упоряд. Я. О. Сердюк; ред. Я. О. Сердюк, П. А. Кордовська, Л. В. Русакова, С. Г. Анфілова. Харків : ХНУМ, 2020. с. 121–135
7. Філіпова В.Ю. Фортепіанні дуети Л. ван Бетховена в 4 руки: композиційні та виконавські особливості. Міністерство культури та інформаційної політики України Львівська національна музична академія імені М. В. Лисенка. Бакалаврська робота. Львів 2023р. 40 с.
8. Т. В. Ткаченко, О. О. Шумська. Підготовка студентів-ансамблістів до концертного виступу. Вісник Університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Педагогіка і психологія». Педагогічні науки.. 2020. № 1(19). С.30-31
9. О.В.Лобода Робота з ансамблем в класі фортепіано. Концепція та результативність. Методичні рекомендації. м.Київ.2025р. С.12-35
10. Сердюк Я. О. Камерні твори Аманди Майєр в контексті європейського романтизму // Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти : зб. наук. ст. Вип. 56 / Харків. нац. ун-т мистецтв імені І. П. Котляревського ; упоряд. Я. О. Сердюк; ред. Я. О. Сердюк, П. А. Кордовська, Л. В. Русакова, С. Г. Анфілова. Харків : ХНУМ, 2020. С. 121–135
11. Бермес І.Л. Ансамблеве виконавство: теоретичний, практичний, естетичний виміри. Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв вип.2.—Київ, 2024. 186-190 с.
12. Іванова О. Роль ансамблевого музикування у загальному та професійному розвитку юних музикантів. Мистецька освіта у міждисциплінарному вимірі: матеріали III всеукр.наук.-парк.конф./ Харків.нац.пед.ун-т ім.Г.С.Сковороди; за заг.ред. О.О. Матвеевої.—Харків, 2024. 62-64 с.

Додаткова

1. Каленик І.Ф. Фортепіанний ансамбль — історія та еволюція жанру. Актуальні питання мистецької педагогіки. 2015. Вип.4. с.43-47
2. Кашкадамова Н. Б. Мистецтво виконання музики на клавішно-струнних інструментах (клавикорд, клавесин, фортепіано) XIV-XVIII століть: навч. посіб. для студ. муз. вузів / Вищий держ. муз. ін-т ім. М. Лисенка. Тернопіль:

СМП «Астон», 1998 р.. 299 с.

3. Седюк І. О. Тенденції розвитку ансамблю для двох фортепіано в музиці ХХ століття : автореф. дис.канд. мистецтвознавства. 17.00.03 Музичне мистецтво. Харків, 2018 р. 20 с.

4. Польська І. Фортепіанний дует у системі фортепіанного ансамблю: жанрово-типологічні аспекти (The piano duet in the system of piano ensemble: genre-typological aspects). Культура України. Вип. 61. Харків : ХДАК, 2018 р. с.167-178.

5. Шубіна В. П. Роль фортепіанного ансамблю у формуванні музичних умінь та навичок майбутніх вчителів музики .В. П. Шубіна «Педагогічний дискурс»: збірник наукових праць. Вип.9.Хмельницький : ХГПА, 2011 р. с. 375–380

6. Gerfald U. Music for two pianos: composition and performance. London: Union, 1980. 51p.

7. Hadfield D. Four Hand Fireworks // Classical Music, January 28, 1998. Hikson

D. The Piano duo // Washington Post, July 13, 1998. Hinson M. Music for more than one piano. Cambridge University Press, 1983. 87p.

8. Georgii W. Klaviermusik II Teil. Geschichte der Musik fur Klavier zu vier Hande von dem Anfangen bis zur Gegenwart. Zurich, 1950. p.2-7

9. Miller J. The Earliest Piano Duets. – The Music Quarterly, 1943. p.438-457

10. Ніколенко Л. Формування інструментально-виконавських умінь учнів у процесі ансамблевого музикування: Наукові записки, Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені В. Винниченка. Серія: педагогічні науки вип.170. 2018. 212-216 с.

11. Оболенська М. Стратегії формування інтерактивної ансамблевої взаємодії для ефективної роботи піаніста-концертмейсера: Українська музика: науковий часопис. 1(52).— Харків, 2025. 83-97 с.

12. Рябова О. Колективне музикування як ефективний засіб формування музично-стильових уявлень підлітків. Вісник Житомирського держ. університету імені І. Франка. Педагогічні науки вип.4..—Житомир, 2016. 140-143 с.

13. Хе Їн. Актуальні педагогічні аспекти культури ансамблевого виконавства майбутнього викладача фортепіано: збірник наукових праць: кафедра музичного мистецтва ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет». Південноукраїнськ, 2021. 43-45 с.

Інформаційні ресурси

1. «Музично виконавський розвиток учнів старших класів у процесі роботи над фортепіанним ансамблем»: відкритий урок URL: <https://naurok.com.ua/muzichno-vikonavskiy-rozvitok-uchniv-starshih-klasiv-u-procesi-roboti-nad-fortepiannim-ansamblem-352951.html> (дата звернення: 02.01.2025)
2. <http://www.piano-4-hands.com/> (дата звернення: 14.03.2025)
3. <http://www.stenzl-pianoduo.net/> (дата звернення: 08.02.2025)
4. <http://www.andersonroe.com/http://www.tal-groethuysen.de/> (дата звернення: 03.01.2025)
5. <http://www.genova-dimitrov.info/> (дата звернення: 18.04.2025)
6. <http://www.dranoff2piano.org/> (дата звернення: 15.01.2025)
7. <http://www.pianocompetitionsanmarino.com/> (дата звернення: 06.05.2025)